

Nicoleta BOLEA

PĂRINTELE DIMITRIE BEJAN
sau suferința care sfințește

Carte tipărită cu binecuvântarea
Înaltpreasfințitului
TEOFAN
Mitropolitul Moldovei și Bucovinei

Editura DOXOLOGIA
Iași, 2018

CUPRINS

În loc de prefață	7
Argument	9
Capitolul I	
Regimul comunist în România	13
I.1. Instaurarea regimului comunist	13
I.1.1. Contextul instaurării comunismului	13
I.1.2. România sub comunism	16
I.2. Biserica în perioada regimului comunist	32
I.2.1. Biserica Ortodoxă Română în comunism ...	33
I.2.2. Monahismul românesc în comunism	47
Capitolul al II-lea	
Părintele Dimitrie Bejan – viața și opera	52
II.1. O biografie sintetică	52
II.1.1. Copilăria și studiile	52
II.1.2. Anii detenției și cei de după eliberare	56
II.2. Opera memorialistică	62
II.2.1. Perioada de dinainte de arestare	63
II.2.2. Perioada detenției și de după eliberare ...	66
Capitolul al III-lea	
Suferința, cale spre sfințenie	76
III.1. Asumarea suferinței în opera Părintelui Dimitrie Bejan	76

III.1.1. Robia în Țara Răsăritului	76
III.1.2. Robia în Țara natală	82
III.2. Mărturii ale celor care l-au cunoscut	91
III.2.1. Testimonial din partea rudelor	92
III.2.2. Testimonial din partea celor care l-au cunoscut	93
Concluzii	118
Sigle și abrevieri	121
Bibliografie	124
Anexe	135

ÎN LOC DE PREFAȚĂ

Lucrarea domnișoarei Profesor Nicoleta Bolea, „Părintele Dimitrie Bejan sau suferința care sfințește” se doarește, așa cum însăși autoarea mărturisește, să fie un omagiu și o cunoaștere/recunoaștere a operei și trăirii spirituale înalte ale unuia dintre cei mai demni și mai patrioți martiri ai neamului românesc din vremea stăpânirii atee a comunismului, părintele Dimitrie Bejan.

Precizăm că lucrarea în discuție a fost realizată sub coordonarea științifică a subsemnatei și prezentată ca Lucrare de Disertație, la disciplina, „Cultura românească, promovare a credinței creștine”, în sesiunea din iulie 2017.

Lucrarea urmărește, în cele trei capitole, să evidențieze, mai întâi, situația Bisericii Ortodoxe Române în perioada comunistă, apoi viața și opera părintelui mărturisitor, D. Bejan, precum și prezentarea câtorva mărturii despre părintele pe care autoarea le-a obținut personal, printr-o muncă evidentă de cercetare în teren.

Întrucât domnișoara profesor este licențiată și în Istorie, nu doar în Teologie, prezentarea faptelor istorice și de analiză a operei autorului în discuție se face cu ochiul istoricului, al omului datelor precise, prezentare trecută, apoi, prin filtrul sensibilității duhovnicești și spirituale.

Autoarea analizează, pe cât i-a permis textul, opera părintelui Bejan, încercând să evidențieze acele aspecte ale suferinței care mântuiește, sfințește.

Considerăm că este o lucrare unitară, structurată după rigurile academice care se impun în acest caz, dispune de o bibliografie adecvată, actuală, alcătuită atât din lucrări de istorie, cât și din lucrări de teologie.

Având în vedere aceste câteva aspecte, relevante, credem noi, pentru încercarea de a-i realiza, de către autoarea noastră, un portret istoric, literar și teologic părintelui mărturisitor, recomandăm, cu toată responsabilitatea și căldura, ca această lucrare să vadă lumina tiparului.

O felicităm pe autoare, respectiv pe domnișoara Profesor, Nicoleta Bolea, pentru această frumoasă și necesară lucrare pe care o recomandăm, spre consultare și luare-aminte, tuturor celor care iubesc Adevărul, Dreptatea și Onestitatea.

Prof. univ. dr. Carmen-Maria Bolocan

ARGUMENT

Tema pe care ne-am propus să o abordăm în lucrarea de față a luat ființă din dorința de a arăta, atât cât ne va sta în putință, motivele pentru care considerăm că Părintele Dimitrie Bejan merită să primească un loc de cinste în sinaxare, alături de alți sfinți mărturisitori, care au pățimit pentru credința în Hristos. Nădăjduim să contribuim în a nu fi date uitării evenimente deosebit de importante și dureroase, petrecute în perioada comunistă. Parafrazând pe marele istoric Nicolae Iorga, putem spune că un popor care nu-și cunoaște trecutul este asemenea unui copil care nu-și cunoaște părinții. În plus, ne-am dori ca răul să nu se mai repete.

Lucrarea de față este structurată în trei capitole. Primul capitol este intitulat *Regimul comunist în România*. Am considerat oportun acest capitol pentru a putea înțelege mai bine cum a fost posibilă arestarea tânărului erudit Dimitrie Bejan, căruia i se preconiza un strălucit viitor. În cadrul acestui capitol vom prezenta modul în care comuniștii, în urma falsificării alegerilor, au reușit să preia puterea în stat. Vom continua prin a realiza o radiografie a societății românești în perioada comunistă, apoi vom descrie urmările instaurării comunismului asupra intelectualilor și oamenilor simpli. Întrucât și Biserica Ortodoxă Română

a trecut prin profunde transformări în perioada comunistă, vom încerca să conturăm o imagine de ansamblu și asupra acestei problematici. În partea finală a acestui capitol, am decis să tratăm situația monahismului românesc în perioada regimului comunist.

În capitolul al doilea *Părintele Dimitrie Bejan – viața și opera* vom descoperi faptul că Părintele Dimitrie Bejan nu a provenit dintr-o familie de intelectuali, dar dragostea pentru istoria patriei și credința strămoșească l-a îndemnat să urmeze Facultatea de Teologie Ortodoxă și pe cea de Istorie. Finalizarea studiilor superioare prin obținerea calificativului *Magna cum laude* constituie o dovadă că a fost un student sânguincios și că efortul intelectual depus i-a fost recunoscut. Vom dezvălui apoi informații legate de evenimentele întâmplate în cei peste douăzeci de ani de detenție petrecuți în lagărele rusești și închisorile românești, dar și informații despre ultimii ani din viață, petrecuți cu domiciliul forțat, la casa părintească din Hârlău. Opera Părintelui Dimitrie Bejan ne dezvăluie informații biografice prețioase, și în special, o parte dintre pătimirile îndurate în cadrul perioadei de detenție. Această operă ne oferă nouă, celor obișnuiți cu o viață comodă, prilejul de a medita la jertfă și la faptul că nimic nu se poate dobândi fără osteneală.

Capitolul al treilea – *Suferința, cale spre sfințenie* – constituie miezul lucrării de față. În prima parte a acestui capitol vom realiza o analiză pe text a operei memorialistice a Părintelui Dimitrie Bejan. Scopul acestei analize este de a releva pătimirile îndurate de Părintele Dimitrie în lagărele sovietice și închisorile românești, datorită neatârnării sale în fața comuniștilor și datorită păstrării

dreptei credințe. Lectura suferințelor îndurate de Părintele Dimitrie Bejan ne determină să credem că doar Bunul Dumnezeu a putut să-l întărească pentru a-și păstra verticalitatea, așa cum s-a întâmplat și cu martirii primelor veacuri creștine. În a doua parte a acestui capitol vom încerca să aducem în atenție o serie de mărturii, venite din partea celor care l-au cunoscut pe Părintele Dimitrie Bejan. Dacă Părintele Dimitrie este deja în ceata sfinților, doar Bunul Dumnezeu ne va putea descoperi.

CAPITOLUL I

REGIMUL COMUNIST ÎN ROMÂNIA

I.1. Instaurarea regimului comunist

În cele ce urmează ne propunem să prezentăm contextul care a facilitat pătrunderea comunismului pe teritoriul României, implicațiile asupra societății românești și consecințele asupra Bisericii Ortodoxe Române. Toate acestea ne vor înlesni înțelegerea arestărilor oamenilor simpli și intelectuali, iubitori de istoria neamului și credința strămoșească, asemeni Părintelui Dimitrie Bejan.

I.1.1. Contextul instaurării comunismului

În urma unei lovituri de stat, organizată la 23 august 1944, Regele Mihai I a dorit înlăturarea dictaturii mareșalului Ion Antonescu și scoaterea țării din alianța cu Germania. Antonescu nu dorea să treacă de partea sovieticilor deoarece se temea că Armata Roșie va invada România. Temerile sale s-au adevărit: la 30 august 1944 trupele sovietice au invadat România și s-au retras abia în 1958¹. România a anunțat întoarcerea armelor, fără să

---

¹ Cf. Ruxandra Cesereanu, *Gulagul în conștiința românească*, Memorialistica și literatura închisorilor și lagărelor comuniste, Eseu de

semneze un tratat de alianță cu Uniunea Sovietică. Acest fapt a permis sovieticilor să ia în captivitate peste 150.000 de ostași, pe care i-a transformat în prizonieri de război². În lovitura de stat, Regele Mihai I a fost sprijinit de Partidul Comunist. Mai târziu, istoriografia comunistă a subliniat faptul că momentul de la 23 august 1944 a fost gândit și realizat doar de către comuniști³.

Lovitura de stat inițiată de Regele Mihai I a fost manipulată de Stalin pentru a impune statului român un regim comunist. Inițiatorii acestui moment, Regele Mihai și liderii partidelor democratice, au fost înlăturați, mai târziu, de o nouă ordine totalitară⁴. România a fost obligată să acorde trupelor sovietice permisiunea de a trece, fără restricții, pe teritoriul românesc. În plus, trebuia să plătească despăgubiri de război și să recunoască anexarea Basarabiei și Bucovinei la U.R.S.S.⁵.

La 12 septembrie 1944 a fost încheiată Convenția de armistițiu între guvernul român și guvernele Uniunii Sovietice, Statelor Unite și Regatului Unit. Prin această Convenție, sovieticii dobândeau prerogative însemnate în monitorizarea modului în care sunt exercitate libertățile

---

mentalitate, Ediția a II-a revăzută și adăugită, Editura Polirom, Iași, 2005, p. 97. (Se va folosi sigla Ruxandra Cesereanu, *Gulagul...*)

² Cf. Alin Mureșan, *Prefață la Supraviețuitorii. Mărturii din temnițele comuniste ale României*, Interviu de Anca Ștef, Fotografii de Raul Ștef, Editura Humanitas, București, 2014, p. 6.

³ Cf. Ruxandra Cesereanu, *Gulagul...*

⁴ Cf. Marius Oprea, *Banalitatea răului. O istorie a Securității în documente. 1949-1989, Studiu introductiv* de Dennis Deletant, Editura Polirom, Iași, 2002, p. 23.

⁵ Cf. Ruxandra Cesereanu, *Gulagul...*, p. 98.

civile și politice în statul român⁶. Intrarea României în sfera de influență a Kremlinului a fost posibilă ca urmare a ocupării țării de către Armata Roșie în 1944 și datorită înțelegerii dintre anglo-americieni și sovietici asupra zonelor de influență în Europa de sud-est. Marea Britanie recunoscuse Uniunii Sovietice prioritatea sa în problemele românești, chiar înainte de Conferința de la Teheran. Politicienii români nu au crezut nici o clipă faptul că anglo-americii vor abandona România în fața sovieticilor. „Speranța lor se întemeia pe convingerea că, pentru Occident, România, investită de la mijlocul secolului al XIX-lea (mai exact după 1856) cu funcția de paznic al gurilor Dunării, reprezintă o piesă importantă a ordinii europene, întemeiată pe echilibrul puterilor”⁷. Gărzile patriotice, o grupare paramilitară de stânga, au fost înființate în septembrie 1944 și puse sub conducerea agentului sovietic, născut în România, dar de origine ucrainiano-germană: Emil Botnăraș⁸. La 23 august 1944, Botnăraș a fost însărcinat

---

⁶ Cf. Ioan Stanomir, *De la Regatul României la Republica Populară Română: tranziția către totalitarism și semnificația ei* în Ruxandra Cereanu; Igor Cașu; Adrian Cioroianu, *Comunism și represiune în România. Istoria tematică a unui fratricid național*, Editura Polirom, Iași, 2006, p. 17.

⁷ Ioan Chiper; Florin Constantiniu; Adrian Pop, *Sovietizarea României. Percepții anglo-americe (1944-1947)*, Editura Iconica, București, 1993, pp. 9-15.

⁸ A fost ofițer de carieră. După ce a trecut în mod clandestin în U.R.S.S., s-a întors cu misiuni de spionaj. A fost depistat apoi arestat și a primit o condamnare de 10 ani. L-a cunoscut pe Gheorghe Gheorghiu-Dej în perioada cât a fost închis. În anul 1943 a fost eliberat și a asigurat legătura între comuniștii din închisoare și cei de afară. În anul 1965 a avut un rol important în „alegerea” lui Nicolae Ceaușescu ca prim-secretar al C.C. al P.M.R. (Cf. Dinu C. Giurescu; Alexandru

să se ocupe de paza mareșalului Antonescu și a susținătorilor săi. Apoi, la 11 septembrie, Botnăraș l-a predat sovieticilor. Numele conspirativ al lui Botnăraș era „inginerul Ceaușu”⁹.

I.1.2. România sub comunism

După lovitura de stat, guvernul provizoriu a fost condus de Constantin Sănătescu, în perioada 23 august - 2 noiembrie 1944. După demisia lui Sănătescu, regele l-a desemnat în locul său pe generalul Nicolae Rădescu, fost șef al Marelui Stat-Major General. El s-a dovedit a fi „un obstacol mult mai serios pentru ruși”¹⁰. Ministru al Justiției a fost numit Lucrețiu Pătrășcanu, ministru al Comunicațiilor și Lucrărilor Publice a fost numit Gheorghiu-Dej¹¹, iar ministru de Interne, Teohari Georgescu¹². Treptat au

---

Ștefănescu; Ilarion Țiu, *România și comunismul. O istorie ilustrată*, Editura Corint, București, 2010, p. 187).

⁹Cf. Dennis Deletant, *Studiu Introductiv* în Marius Oprea, *op. cit.*, p. 24

¹⁰*Ibidem.*

¹¹Gheorghe Gheorghiu-Dej s-a născut în anul 1901 la Bârlad și a fost muncitor ceferist. În jurul anului 1933 a devenit membru al PC din România. „Iubea puterea, o adulmea voluptos, își alegea cu agilitate de felină victima, se pricepea să simuleze blândețea și chiar tandrețe umană, numai pentru a lovi mai sigur și fără ezitare când celălalt se aștepta mai puțin” (Cf. Vladimir Tismăneanu, *Irepetabilul trecut*, Editura Albatros, București, 1994, pp. 177-178. Se va folosi sigla Vladimir Tismăneanu, *Irepetabilul...*).

¹²Avea doar patru clase primare și era de meserie tipograf. În închisoarea de la Caransebeș s-a aliat cu Gheorghiu-Dej. În perioada 1945-1952, cât a fost ministru de Interne, a avut un rol important în declanșarea represiunii asupra țării. A fost arestat și abia după moartea

fost introduși în Siguranță și SSI (Serviciul Secret de Informații) agenți antrenați în Gărzile Patriotice. În urma unor demonstrații s-au tras focuri de armă și au fost uciși câțiva oameni. Furios, Rădescu a denunțat la radio pe liderii comuniști Ana Pauker¹³ și Vasile Luca drept „hiene” și „străini fără țară și Dumnezeu”. Datorită acestui fapt, în scurt timp, Rădescu a fost înlocuit cu Petru Groza¹⁴.

La 1 martie 1945, Regele Mihai I a dizolvat ultimul guvern provizoriu, în urma presiunilor venite din partea lui Andrei Vîșinski¹⁵ (adjunctul ministrului sovietic de

---

lui Stalin a fost eliberat. În ultimii ani ai vieții a fost director al Tipografiei „13 Decembrie” din București (Cf. Dinu C. Giurescu, Alexandru Ștefănescu, Ilarion Țiu, *op. cit.*, p. 197).

¹³ Ana Pauker a fost principala reprezentantă a grupului moscovit din conducerea PCR. S-a născut în anul 1893, sub numele Ana Rabinsohn, și a intrat de tânără în mișcarea socialistă din România. S-a căsătorit cu evreul Marcel Pauker și alături de acesta a avut un rol esențial în istoria comunismului (Cf. Vladimir Tismăneanu, *Arheologia terorii*, Ediția a III-a revăzută și adăugită cu o postfață de Cristian Vasile, Editura Curtea Veche, București, 2008, p. 50). Când a venit în România a adus cu ea tinere evreice, pe care le-a recomandat pentru căsătorie tinerilor comuniști români din partid. În acest demers nu a fost implicat doar Kremlinul, ci și organizațiile internaționale evreiești. Singurii din conducerea de partid și de stat care nu au beneficiat de aceste căsătorii aranjate au fost Gheorghe Gheorghiu-Dej și Nicolae Ceaușescu. (Cf. Ieronim Hristea, *De la steaua lui David la steaua lui Rothschild – profetia stăpânirii universale*, Editura Țara Noastră, București, 2011, p. 382).

¹⁴ Cf. Dennis Deletant, *op. cit.*

¹⁵ Andrei Ianuarevici Vîșinski provenea dintr-o familie înstărită, de origine poloneză. Urmase studii de Drept și fusese inițial menșevic, iar nu bolșevic, ceea ce reprezenta o gravă deficiență de „dosar”. „Stalin știa în ce consta călcâiul lui Ahile din biografia lui Vîșinski și nu a ezitat să-l utilizeze pe ferocele procuror pentru îndeplinirea unora dintre cele mai odioase misiuni” (Cf. Vladimir Tismăneanu, *Irepetabilul...*, p. 153).

externe). Petru Groza¹⁶ a fost numit la conducerea noului guvern. Treptat, comuniștii au preluat întreaga putere în stat¹⁷. În cadrul guvernului Petru Groza au fost cooptați doi miniștri de stat, delegați de partidele democratice: liberalul Mihail Romniceanu și țărănistul Emil Hațieganu. Acest fapt a permis recunoașterea noului guvern de Marea Britanie și Statele Unite, dar și asumarea de către autoritățile române a obligației de a asigura organizarea unor alegeri parlamentare libere și corecte. Treptat, cei doi miniștri au fost reduși „la rolul de agenți de ratificare a unor decizii deja luate la nivelul Cabinetului controlat de Partidul Comunist”¹⁸.

Pe data de 19 noiembrie 1946, partidele democratice au fost împiedicate în a fi prezente în secțiile de votare¹⁹. Alegerile din anul 1946 s-au petrecut sub teroare. Poporul a dat cele mai multe voturi țărăniștilor, apoi liberalilor. Puțini au votat cu socialiștii și comuniștii. Alegerile au fost falsificate și comuniștii s-au declarat aleși ai poporului²⁰. În realitate, alegerile au fost câștigate de Iuliu Maniu, cu cel puțin 83%. Când s-au anunțat rezultatele, au fost inversate cifrele: s-a spus că au câștigat comuniștii cu 83 sau 87%. „Atunci lumea și-a dat seama că, într-adevăr,

---

¹⁶ Petru Groza era fiu de preot din Ardeal și de profesie avocat, îmbogățit „prin metode suspecte” (Cf. Ioan Ianolide, *Întoarcerea la Hristos, Document pentru o lume nouă*, Ediție îngrijită de Mănăstirea Diaconești, Cu un cuvânt înainte de Părintele Gheorghe Calciu-Dumitreasa, Editura Christiana, București, 2006, p. 405).

¹⁷ Cf. Ruxandra Cesereanu, *Gulagul...*, p. 97.

¹⁸ Ioan Stanomir, *op. cit.*, pp. 18-19.

¹⁹ Cf. *Ibidem*.

²⁰ Cf. Ioan Ianolide, *op. cit.*